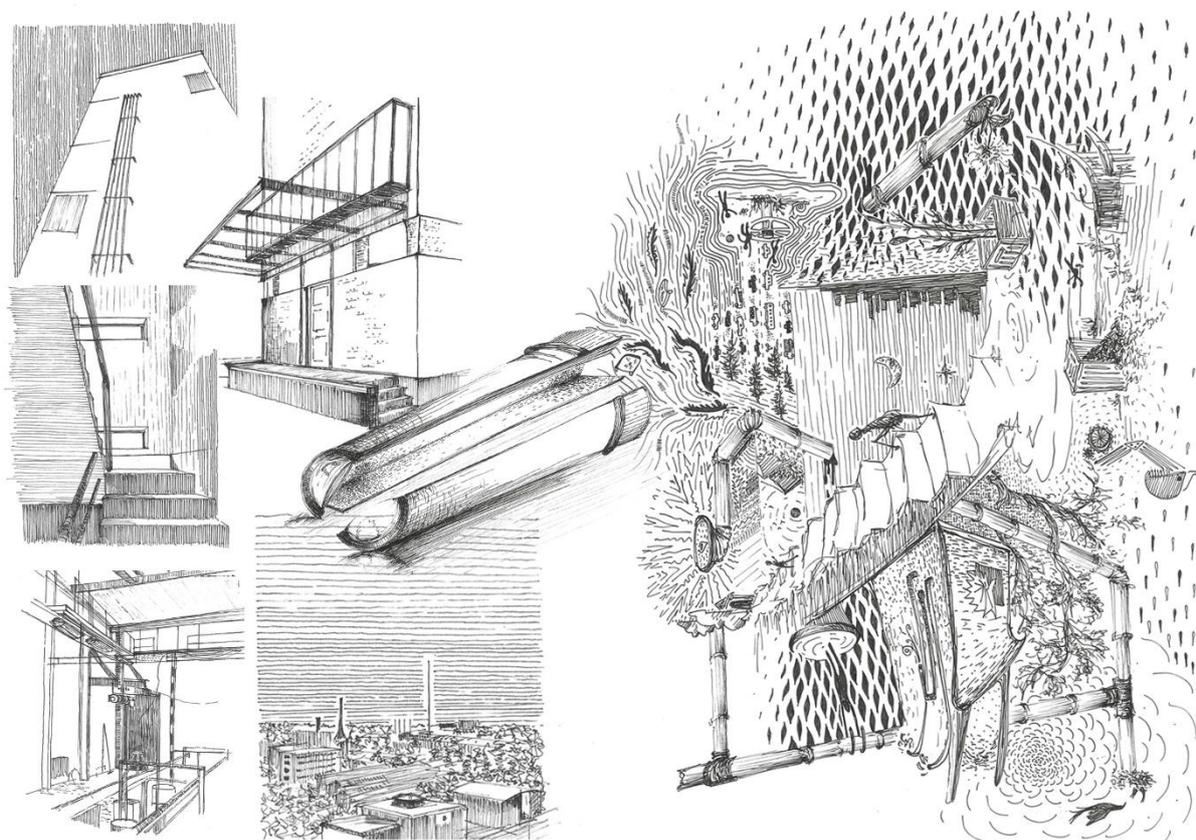

Szép formát látni

Bendicskó Laura
Hegedűs Eszter
Tölgyes Viktória

konzulens:
Fejérdy Péter DLA

BME Építészmérnöki Kar
Középülettervezési Tanszék
TDK 2022

Siló

A köszvényes ajtó szinte sírt ahogy hosszú-hosszú hónapok után ismét meg kellett mozdulnia. Sikolyára kiszökött egy kevés a felriadt sötétségből. Beléptünk a helyére. Ottfelejtett kapkodás köszöntött minket. A siló fegyelmezett indusztrialitását indokolatlan tárgyak zavarták a földön. A hajdan tisztára simított felületek göcsörtös guánó-mezőkké érdesedtek, a régi tükrös zománCFesték fel-felkunkorodott az alatta futó csövekről, hogy aztán évtizedes se-veled-se-nélküled kapcsolatukba még vissza-vissza kapaszkodjon.

A kint még szinte fenyegető magasságot apró, kacskaringós lépcső szelídítette belátható szintecskékké. Be-be pislantott a fény. Hunyorgott ahogy kopogtunk felfelé a lépcsőn. A barna sötétben mintha minden elfelejtődött volna. A madártollak céltalanul szállingóztak a rég nem mozdult levegőben, ahogy a tétlen csöndet megbolygattuk. Gépek, madarak, lombok, csillagok...

Odafent eltűnt a nedvesség az orrunkból, ahogy belecsobbantunk a meleg fénybe. Az apró vertikális univerzum tróntermében találtuk magunkat. A selymes, aranyszín ragyogás, csak a tetőn kékült bele a friss levegőbe, amely félálomba ébresztette viszonyításunk szunnyadó koordináta-rendszerét. Puha volt az összefoglalt valóság, és az alattunk húzódó mesevilág beletörpült a tető ürességébe. Az elfelejtett kastély legmagasabb tornyából az üveghegyen túlra láttunk, de nem vonzott a távolság. Miénk volt, mint üveggolyó, amellyel kedvűnkre játszunk ebben az álomban.

A siló után térben és időben

Pilinszky János: De ez se

„Téren-időn túl, utóljára
a *tiszta akadály*.
A matatás,
veszkődés egy zsinórral,
korttyal,
falattal, mely lezúdul,
végigzúdul arcodon-arcomon.

Aztán az égi nap kerek
gyönyörűsége melegen,
váratlanul, megkésve, mozdulatlanul.

De ez se végleges.”

Nem végleges. Se a siló nyikorgó ajtaja, se a poros csönd odabenn.
Nem végleges a puha-sötét lépcsőház, se a galambok szárnyának
sejtelmes suhogása. Nem végleges a legfelső emelet dicső fényessége,
és nem végleges a tető izgalma. Nem végleges a tér, és nem végleges
annak határa, az anyag, sem ők ketten együtt: a hely. Amikor
helyekről beszélünk, pillanatokra gondolunk. Az idő azon végtelenül
kicsi szeleteire, amiket egymás után ott eltöltöttünk. Egy-egy
szelet milyenségéről és a szeletek különbségéről. Mert nincs, nem
lehet két egyforma, legfeljebb a megszólalásig hasonló. Nincs
végleges pillanat. Állandó a változás.

Állandó és magától értetődő, hiszen rajta keresztül érzékeljük
csupán az időt. Az évszakok múlásából, a felhők mozgásából, abból,
ahogy a szó elejétől a végéig jut a beszélő. Ahogy tehát a fizikai
kiterjedéssel rendelkező dolgok térben változnak, maga a változás
időben történhet meg. Abban a dimenzióban, ahonnan nézve mi is csak
hangyák vagyunk a sík papíron, aki ismeri, hogy jobbra meg balra, de
csak sejti, hogy fentről láthatná az egész lapot.

Az idő a változás tere.

Emberi nézőpontból a változásnak kétféle tényezője van: a „*kint*”,
vagyis a világ felfogható része és a bent, azaz „*én*”. Az
érezkszervek tulajdonképpen e kettő között jelentenek hidat. Ettől
függetlenül nem kizárólag a látás-hallás-szaglás-ízlelés-tapintás
kisiskolás kvintettje jelenti az érzékeket. Ha például *én* egy jót
aludtam, azt se a fülem, se a szám, de kisujjam hegyén a bőr sem

tudja közvetíteni nekem, mégis egész más így ma a világ, mint azelőtt. Milliányi apróság változott *bennem* és ily módon a számomra felfogható térben, helyben. Más lett az észlelésem, más lett ugyanazon szoba atmoszférája.

Meglátunk egy árnyékot, amit képzeletben egész emberré alakítunk, aminek keze-lába, mókás tájszólása van. Eszünkbe jut a hóbortos gimnáziumi matek tanárunk, a piacos Piroska néni, vagy a nagy kedves szomszédja, és hogy milyen nagyokat is tudott nevetni, ahogy át-átköszönt a kerítésen. Nini, a párkányon a fonnyadó sárga virágocskák meg pont olyan, mint amit húsvétkor a gomblyukába tűzött. A nagy biztosra vette, hogy a kölni szagától olyan kókadt minden évben szegény. Egy szó mint száz, egy részleten elkalandozva még a legjellegtelenebb, száradó virágos szobában is találhatunk megjegyezhetőket. A megjegyezhetőség pedig élményt ad.

Az élmény az eltöltött idő maradandó lenyomata.

Miután néhány órát bóklásztunk a lágymányosi kenyérgyár évek óta üres siló épületben, csillogó szemekkel emlékeztünk vissza a felfedezés örömére. Nem zavart a por, a furcsa tárgyak kupaca, de még a visszafogott higiénias viszonyok sem. Élveztük a sötétet, aztán a fényt, a zártságot, majd a teret. Élveztük a talált kincset - „TILOS A DOHÁNYZÁS” - és az elveszített zajt. Védelmet találtunk a toronyban, akkor és később is. A szavaink lassan átlépték a közelmúlt határait és mindmélyebbre szivárogtak le. Így történt, hogy ahogy peregtek a percek, nem csak az épület, de a személyes félelmek, emlékek is egyre inkább feltárultak közöttünk a kis szobában.

Kimondtuk a határait és megközelítettük a saját spektrumunkat az észlelésben. A silóból hozott emlékeinket egyre kevésbé tudtuk az épület konkrét darabjaival kifejezni. Átalakultak olyanokká, mint egy tál gyöngyben való matatás, mint egy verses kötet puha, barázdált felületének izgalma, egy éppen kézre eső kavics a tenyérben, vagy akár egy kanál fahéjas szilvalekvár. Lassan az utcán vagy a fejünkben élő múltban járva-kelve a helyek így kaptak értelmet. Kiállítás lett az utak, a terek, a város megbúvó oldalából. Érezni kezdtük az építészeti rajz béklyóját és egyre világosabbá vált, hogy a térészlelés élményét nem a siló épületének extrém helyzetekbe hozása fogja megadni az addig vakon nézőnek:

látni kell megtanulni. Látni, hallani, szagolni, ízlelni, tapintani, érezni, társítani, képzelni és minden egyéb néven nem nevezett érzéket használni. A pillanatokat érteni, élvezni, nem csupán „elszenvedni”.

Játszani.

„A játék olyan önkéntes tevékenység vagy foglalkozás, amelyet bizonyos meghatározott időbeli és térbeli korlátok között, szabadon elfogadott, de abszolút kötelező szabályok szerint végeznek, amelynek célja önmagában van, és amelyet a feszültség, az öröm és a tudatosság olyan érzése kísér, amely különbözik a hétköznapi élettől” (Huizinga: Homo Ludens)

Huizinga kritériumaival ellentétben azonban a térészlelés játéka bár önkéntes „elfoglaltság” nincs (, sőt ne legyen!) térbeli és időbeli kerete. A szabályok elfogadása önkéntes, és érdemes betartani, de abszolút változhatnak. Célja lényegében önmagában van, akármilyen, de kitapintható érzés kísérheti, és kifejezetten fontos, hogy a hétköznapi élet része, folyamata legyen. Lényegében tehát a *kint* és az *én* egymásra hatásának megerősítésével tartalmasabb szeletet kapunk az életből. Mindez hangsúlyozottan nem világmegváltási kísérlet. Egyrészt persze törekvés a mindennapi ember mindennapi megélésének javítására, ami az építész körökben gyakran hiányolt, téri fogékonyságot is felelevenítheti. Ám a komplex térészlelés fejlesztése talán még fontosabb maguk az építészek körében, akiknek ismerni, érteni kell azt a milliányi észlelési spektrumot, ami az épületeiket használó embereknél előfordulhat. Az építész feladata olyan élményt teremteni, ami miatt nem pazarlás az általa megálmodott teret létrehozni.

Ebben a szellemiségben született a mi építészeti válaszuk is a Spektrumszenzor felvetésére. Az önmagában is élményt jelentő siló épület komoly áron megvalósítható átalakítása helyett a játék erejét felhasználva igyekszünk lehetőséget adni a térészlelés fejlesztésére, egy kitölthető füzet formájában. A személyes tapasztalatainkból leszűrt gondolatokat sokszor támasztotta alá Juhani Pallasmaa A bőr szemei című műve, így úgy éreztük, nem járunk rossz úton.

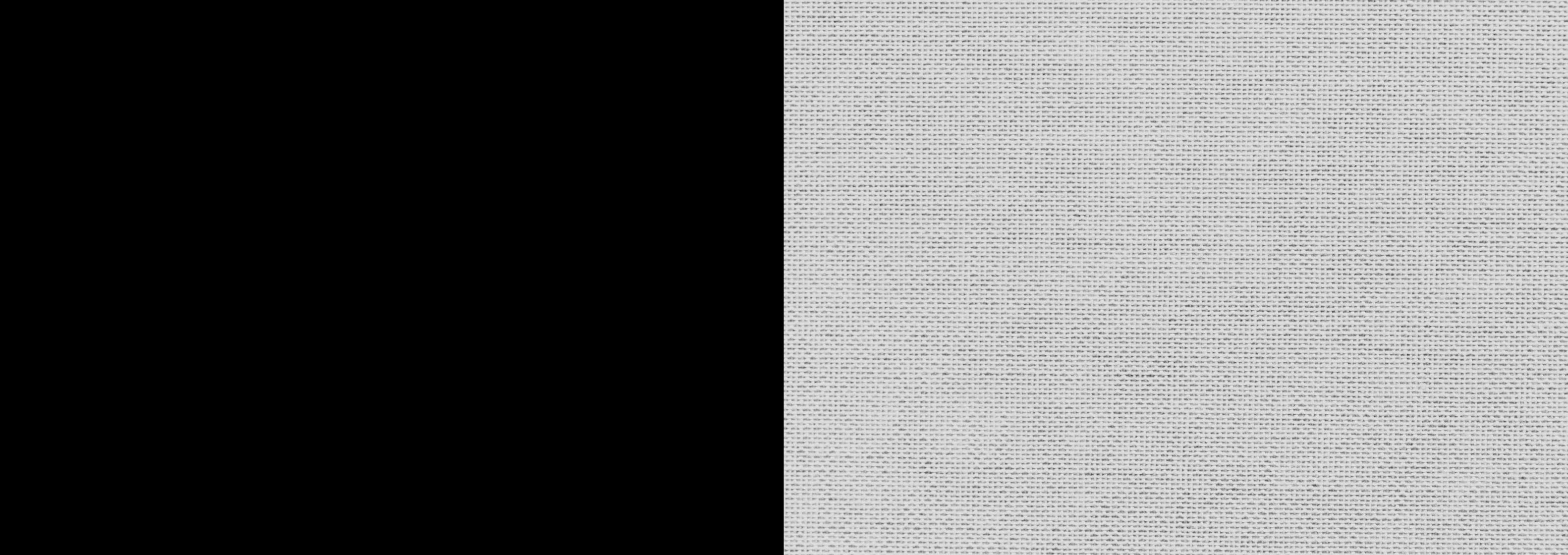
Némi bizonyossággal és sok lelkesedéssel felszerelve tehát megszületett kaleidoszkóp, amely görögül annyit tesz, szép formát látni. Benne minden feladat egy-egy kis gyöngy, amik a játék közbeni többszörös reflexióval alakítják a környezetet izgalmasabbá. Persze ettől nem lesz színesebb az aszfalt, vagy melegebb a november, így aki gyors változásokra vágyik, könnyen elbizonytalanodhat az egész értelmében. Épp ezért a füzet első játéka, a semmi megközelítése. Azé a semmié, ami a jelenlegi tapasztalataink hiányát jelenti, a térészlelés képességének lehető legnagyobb fokú elvesztését.

Az elveszített dolgok értékét érezzük csak igazán.

Annál nagyobb öröm, amikor fokozatosan visszacapjuk, ami mindig is a miénk volt, ahogy például Pilinszky János is írja: „...*nincs nagyobb kaland, mint hazaérkezni, hazatalálni - beteljesíteni és fölfedezni azt, ami a miénk...*”. Erre a tapasztalatra érdemes minden csüggedőnek visszaemlékezni.

Miután a képességeink értékét felmértük, megtanuljuk a térrel való kapcsolataink formáit megtalálni. Statikusan, dinamikusan, és egyéni módon... A folyamatok megértéséhez és inspiráció gyanánt az irodalmat hívtuk segítségül. Olyan szavakat, amik talán nem kifejezetten ehhez a füzethez születtek, mégis pontosabb útmutatást adnak, mint amit mi valaha is tudnánk. A játékok a továbbiakban a hasonlat, a szinesztézia és az asszociáció használatát hivatottak megismertetni. Bár a kihívás komplexitása növekszik, igyekeztünk mindig némi támpontot adni. A fejezetek egymásra épülnek, tehát egyik ugrás sem lényegesen nagyobb a másiknál. Az asszociációt egyfajta végkifejletnek is tekintjük. Ha valaki meg tudta érteni ennek a fontosságát, már csak döntés kérdése, hogy hajlandó-e használni.

Akkorra már meg lesz a képessége, hogy a vizuális ingerek dominanciáját leküzdve, tudjon a nagy egészre, a *kintre*, az *énre* az *itt és mostra* és *máshol máskorra* egyszerre figyelni. Tudni fog ugyanabban a szobában különböző atmoszférát találni, fényekből dallamot fűzni és a vállán érezni a csendet. Tudni fogja, hogy saját kaleidoszkópjával többet él meg a világból, még ha az épp nem is szép, nincs formája és talán nem is látni. Egyszerűen több.

Akarsz-e játszani

A játszótársam, mondd, akarsz-e lenni, hallgatni hosszan, néha-néha félni,
akarsz-e mindig, mindig játszani, hogy a körúton járkál a november,
akarsz-e együtt a sötétbe menni, ez utcaseprő, szegény, beteg ember,
gyerekszívvvel fontosnak látszani, ki fütyürész az ablakunk alatt?
nagykomolyan az asztalfőre ülni, Akarsz játszani kígyót, madarat,
borból-vízből mértékkal tölteni, hosszú utazást, vonatot, hajót,
gyöngyöt dobálni, semminek örülni, karácsonyt, álmot, mindenféle jót?
sóhajtvá rossz ruhákat öltetni? Akarsz játszani boldog szeretőt,
Akarsz-e játszani mindent, mi élet, színlelni sírást, cifra temetőt?
havas telet és hosszú-hosszú őszt, Akarsz-e élni, élni mindörökkön,
lehet-e némán téát inni véled játékban élni, mely valóra vált?
rubin-téát és sárga páragózt? Virágok közt feküdni lenn a földön
Akarsz-e teljes, tiszta szívvel élni, s akarsz, akarsz-e játszani halált?

Használati utasítás

Ezen tárgy, bár a könyvkötésűek rendjébe tartozik, szűkebb rendszertani besorolása szerint füzet, azaz *astrictus stylus charta*. Mint azt már bizonyára sejti a kedves olvasó, ebből adódóan máris megszűnt passzív szemlélődő pozíciója. A füzetek a velük nem túl távoli rokonságban álló könyvekkel ellentétben hűségesen idomulnak gazdájukhoz. Jól tűrik a táskák mélyén történő utazást, az egyazon téli napon bekövetkező jelentős hőingást, az esetleges koszolódást, egyszóval bírják a gyűrődést. Tűrik, sőt igénylik a beléjük írt szavakat, a rajzokat, a firkákat, a bennük tárolt fecniket, faleveleket, négylevelű lóheréket, a plusz lapokat, adott esetben a csonkítást is. A füzet természetétől nem idegen, hogy fejfelé fordítsák, hogy kiszínezzék, illatosítsák, belevágjanak a lapjaiba vagy leöntsék kávéval. Érdemes tehát mindezt - és még egyebeket - ki is próbálni.

Szívóssága ellenére azonban a füzet igényli a törődést. Érdemes legalább hetente kézbe venni, megnézegetni, töltögetni, de kerülendő a benne lévő játékok gyors egymásutánban történő darálása. Utóbbiakat érdemes sorban egymás után kipróbálni, de nem tilos átugrani, módosítani, többször végig csinálni őket, adott esetben újat kitalálni. Ajánlott a játékot bármilyen módszerrel (szavak, rajz, fénykép, anyag darab, dal cím, kotta, nem romlandó szag- vagy ízminta) dokumentálni. Előnyös lehet a füzetben eleve szereplő idézetek, inspirációk bővítése. A füzet használható személyes naplóhoz hasonló titokban vagy megmutatható a hozzánk közelállóknak, esetleg más, ilyen füzetet használóknak. Ebben az esetben azonban különösen figyeljünk az egyetlen, kötelezően és mindig betartandó szabályra, az őszinteségre.

Kellemes kalandozást és élményekkel teli játékot a kedves olvasónak, aki innentől nem csak olvasó és akivel ettől fogva tegeződünk, ha nem bánja. Pertu!

Most semmit játszunk. Kérlek helyezkedj el kényelmesen, mert hamarosan nem tudsz már mozogni. Lelassulsz. Az izmaid elernyednek, a szívdobogásod elhalkul, már nem is érzed.

A szemeid nem látnak. Erőfeszítés nélkül befelé fordul az írisz, a szembogár. Nincs kép.

Minden halkul, Egyre közelebb kerülsz a csendhez. Nincs dallam, nincs zaj, nincs hangja a benned keringő vérnek, nem szól már az idegrendszered nesztelen szólama sem. Teljes a süketség.

A kép- és hangtalan mozdulatlanságban elillan a pára. Nincsenek szagok, megszűnt minden, amit eddig érezni véltél.

Nem maradt íz a szádban, nem is emlékszel mi lehetett az.

Nincs többé meleg, nem maradt hideg sem. Nincs már körülötted semmi.

Nincsen tested. Nem érzed a karod, ami valaha hűségesen követte a bordáid vonalát. Nem érzed a fejed sem. Lassanként eltűnnek a terveid és eltűnnek az emlékeid. Eltűnnek a vágyaid, az érzelmeid, minden.

Most süketen, érzéketlenül létezel az időtlen éterben.

Mi köt még utolsó erejével a földi léthez? Mitől vagy még egyáltalán valahol?

Figyeld, ahogy az érzéketlen tested utolsó létező darabja, s veled te magad, kapcsolódsz a világhoz. Figyeld, ahogy a talpad mégis nyomja egy erő, amit azelőtt úgy hívtál talaj.

Most annyi a világ, amennyi a testeddel érintkezik. Csak az a pár négyzetcentiméternyi felület.

Milyen ez az apró világ?

Visszanyom-e, ahol nyomod?

Mit ad neked a textúrája?

Milyen meleg a világod?

Milyen neked itt?

Mit érzel belül?

A talpalatnyi földön milyen illatok vannak?

Milyen ízű itt?

Nehéz-e a levegő, gyors vagy lassú?

Milyen hangok szűrődnek be a világodba?

A felületek, szagok, ízek, összhangban vannak velük?

Milyenek a zajok, van-e dallam, ritmus?

Mi motoszkál oldalt, hátul?

Nézz föl! Milyen apró helyen elfért a világod!

Nézd a hangok színeit, a szagok formáit, a textúrákat a talpad alatt!

Figyeld a mozgást, az ízeket, figyeld a világot kint és magadban!

Figyeld, mi mindent kapsz vissza!

vesd le a sapidat és vedd le a sálád
vesd le a kezedet és vedd le a lábad
vesd le a kerted és vedd le a kereked
vesd le a párod és vedd le a gyereked
vesd le a nevedet és vedd le a rangod
vesd le a szemedet és vedd le a hangod
vesd le az örömed és vedd le a harcod
vesd le a bőröd és vedd le az arcod
vesd le a híred és vedd le a béred
vesd le a húsd és vedd le a véred
vesd le az ereid és vedd le a beleket
vesd le a tebenned
tekergő tereket

vesd le a szíved és vedd le a májad
vedd fel a helyeden
támadt tájat
vedd fel a sarkot és vedd fel az ívet
vedd fel a ritmust és vedd fel a rímet
vedd fel a tested és vedd fel a tollad
vedd fel a Napot és vedd fel a Holdat
vedd fel az eget és vedd fel a szárnyad
vedd fel a sapid és
vedd fel a
sálád
ábra
(Erdős Virág: Az átváltozóművész dala)

VESD LE

VEDD FEL

Hol vagy?

Mi a legtávolabbi dolog, amit

tapintasz,

ízlelsz,

szagolsz,

hallasz,

látsz?

Járd körbe az előbb megtalált dolgokat. Mozgasd az egész tested:

a lábaid

a karjaid

az ujjaid

a fejed

a szemeid

hallgass

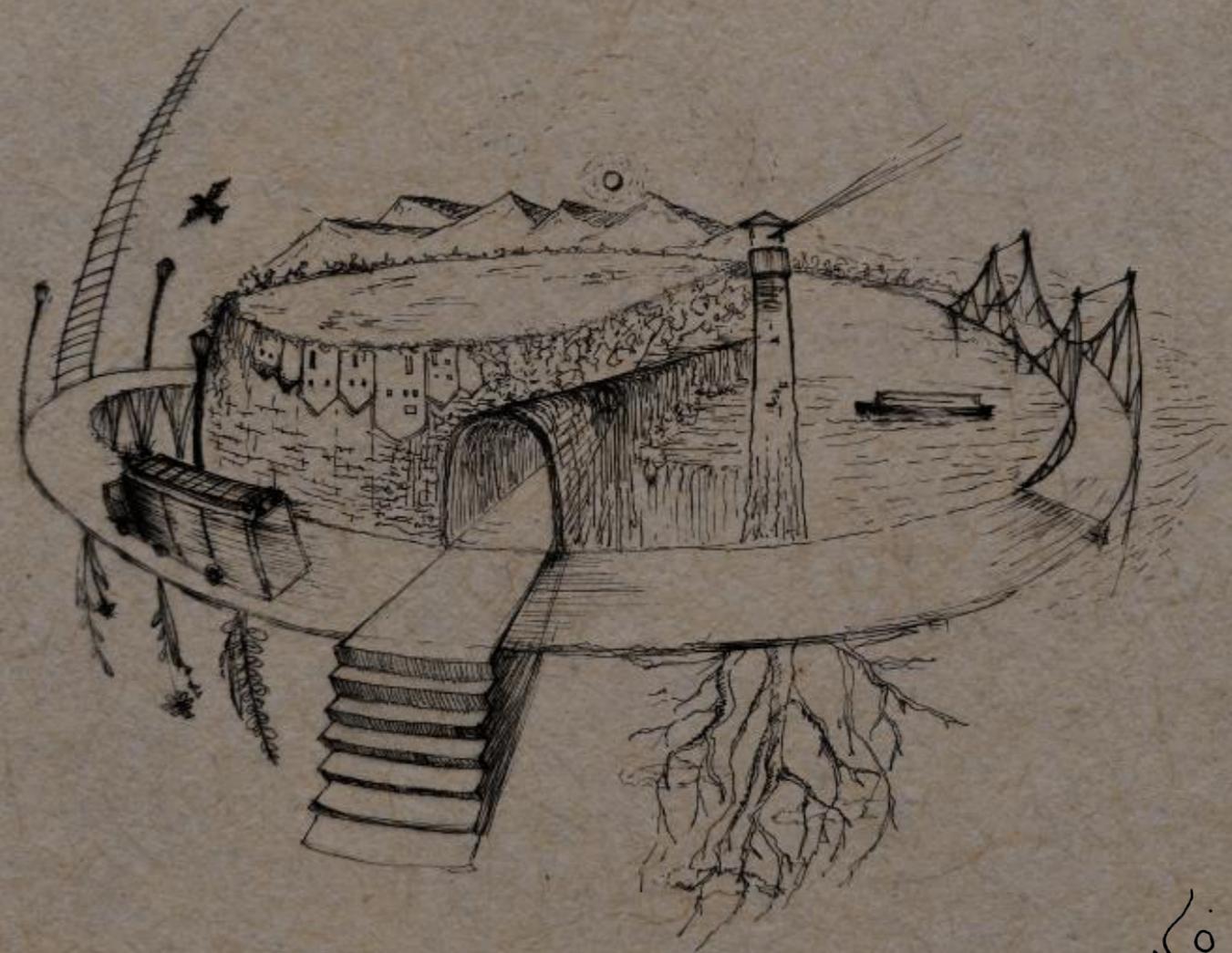
szagolj

tapints

ízlelj!

Szíveskedjék terpszállásba állni, mélyen előrehajolni, s ebben a pozitúrában maradv, a két lába közt hátratekinteni: Köszönöm.

(Örkény István: Arról, hogy mi a groteszk)

HASONLAT

A jelen azon tükörképe, ami az
emlékeid sűrű szövetéből
bukkan elő

A hold
- macska volt.
Kell erre
bizonyosság?
Hiszen még most is
megugatják
a kutyák és a kutyuskák.

Ha ott ül kevélyen
az ágak hegyében,

vagy: hátával sarlóz
a kémény tövében,

vagy: gebeszkedik a
lombok begyében;

hát még, amikor puhán
- macskatalpon -
átsettenkedik a
holdfény a szobán,
vagy az udvarokon
a hold-világa.

Futnak is a kutyák,
s a kutyuskák
az ináló holdfény
nyomába.

S így lehetett,
hogy egyszer
fölfutott
az égigérő fára,
az éjre,
hiszen mi mások
lennének
a vöröslő csillagok,
mint megvarasodott
macskaköröm-nyomok,
miket körbeforrt
az éjszaka
fekete hánca.

Ezért
a kutyák
dühösen:
Vau, Vau!
S a hold
nyűgösen:
Nyau, Nyau!
Azaz
nem is szól,
csak összegömbölyödik
szerényen,
és mosolyog, mosolyog
az egészen.
(Bella István: A holdról)

Ismerős dolgok

Elhagyod a világot, majd visszatérsz oda.

Mi a közös ebben és az emlékeidben?

Hunyoríts!

Mire emlékeztetnek a színek? Csak a színek, formák nélkül?

Érj hozzá

Honnan ismerős az anyag, amit megérintesz?

Hol volt ilyen hideg/meleg dolog, amire emlékszel?

Miért jegyezted meg?

Tekints magadba

Van-e a belsőnek tükörképe kint?

SZINESZTÉZIA

Hagyni, hogy zengjenek a színek,
zúgjanak a fények és szálljon a
nedves csönd illata

Hogy mondjam el, hogy ne nevessetek?
... Kifizettem az új szemüveget
s alig léptem ki a boltból, alig
néztem körül az utcán egy kicsit,
ég s föld kivirult: házak, emberek,
az egész világ újjászületett.

Nem győztem nézni. Mintha hirtelen
megrészegedett volna a szemem,
olyan szép volt az első pillanat,
erősebb lettem, frissebb, biztosabb,
s mint egy mennyi festő tárlatán,
úgy báméskodtam a sok új csodán.

Rajz és rend ébredt, nyugodt muzsika,
a láthatár levetette puha
párázatát, fény s árny kettészakadt,
tündököltek a tiszta vonalak
és lent a sín és fent a háztető
mind igaz lett, kemény és érthető.
S ráismertem a táj színeire:

így lobogtak négy-öt esztendeje
és azelőtt is, sokszor, régen is,
már diákkorom idejében is,
valahányszor gyengülő szememet
megreparálta egy-egy szemüveg.

Az örök világ megint fiatal!
Szinte szálltam a szem szárnyaival,
szinte a testem is repült vele,
kezem kinyúlt kilométernyire
és látott és ízlelt és szimatolt
és gyönyörért csupa hála volt, -

s hiába tudtam, hogy mindezt csak egy
kis műszer teszi, egy új szemüveg,
ma egész nap örültem neki és
hit voltam megint és lelkesedés,
hogy bár öregszem (no, nevessetek!)
én mindig, mindig újjászületek.

(Szabó Lőrinc: Új szemüveg)

Sétálunk, járkálunk...

A mozgás ritmusára mi lenne a dallam?

Mély levegő

Milyen színű a levegő körülötted?

Ha a fénybe merítéd a kezed, hogy folyik át az ujjaid között?

Milyen ízű lenne, ahol vagy?

Milyen ízű lenne, ha nem lennél ott?

Milyen ízt éreznél, ha csak magadra figyelsz?

Mi a formák hangja? Kopognak, zúgnak, susognak, csörögnek,
dúdolnak vagy valami egész más?

Hogyan szólalnak meg? Összekoccannak, elgördülnek, a kezeid között
vagy önmagukban?

ASSZOCIÁCIÓ

Merítés a jelen térbeli és időbeli
áramlásából

Eszembe jutnak gyerekkori játékaim a homályos, aranyos kertben, melyet istenekkel népesítettünk be, a határtalan birodalomban, amivé ez az egy négyzetkilométernyi, egészen soha meg nem ismerhető, föl nem fedezhető terület vált számunkra. Zárt civilizációt teremtettünk, a dolgoknak olyan értelmük, a lépéseknek olyan visszhangjuk volt ott, amit soha senki más meg nem érthet. Mi marad ebből a gyerekkori árnyakkal népes, nagyszerű, forró, fagyos kertből, amikor az ember felnőtt lesz, és más törvények szerint él? Ha most visszatérsz hozzá, reményed vesztve, csüggedten haladsz el a szürke kövekből rakott alacsony fal mentén, s elámulsz, hogy ilyen szűk helyen elfért az ország, amely végtelenség volt egykor; elámulsz, és tudod: ebbe a végtelenségbe soha többé nem fogsz visszatalálni, mert nem a parkba: a játékba kellene visszatalálnod.

(Antoine de Saint-Exupéry: Az ember földje)

Elfordítod a kilincset

Miket köt össze ez az apró szerkezet

Hogyan készült ez a tárgy és mivé válik ezután az anyaga

Ki mindenki használta, és fogja használni

Hol van térben és időben?

Talpad alatt a padló

Hol terül el

Merre visz tovább

Ki lépett rá először és ki fog utoljára

Hány lépés csiszolta ilyenre

Hol vannak most a kikopott darabok?

Bent vagy a szobában

Mi lehetett a helyén és mi lesz itt ezután

Meddig tart a tere és meddig az anyaga

Hol statikus, hol enged mozogni, hol irányít

Mit mesél a szoba?

Az ablakban állsz

Milyen idebenn és mi lenne, ha az üveg másik oldalán lennél

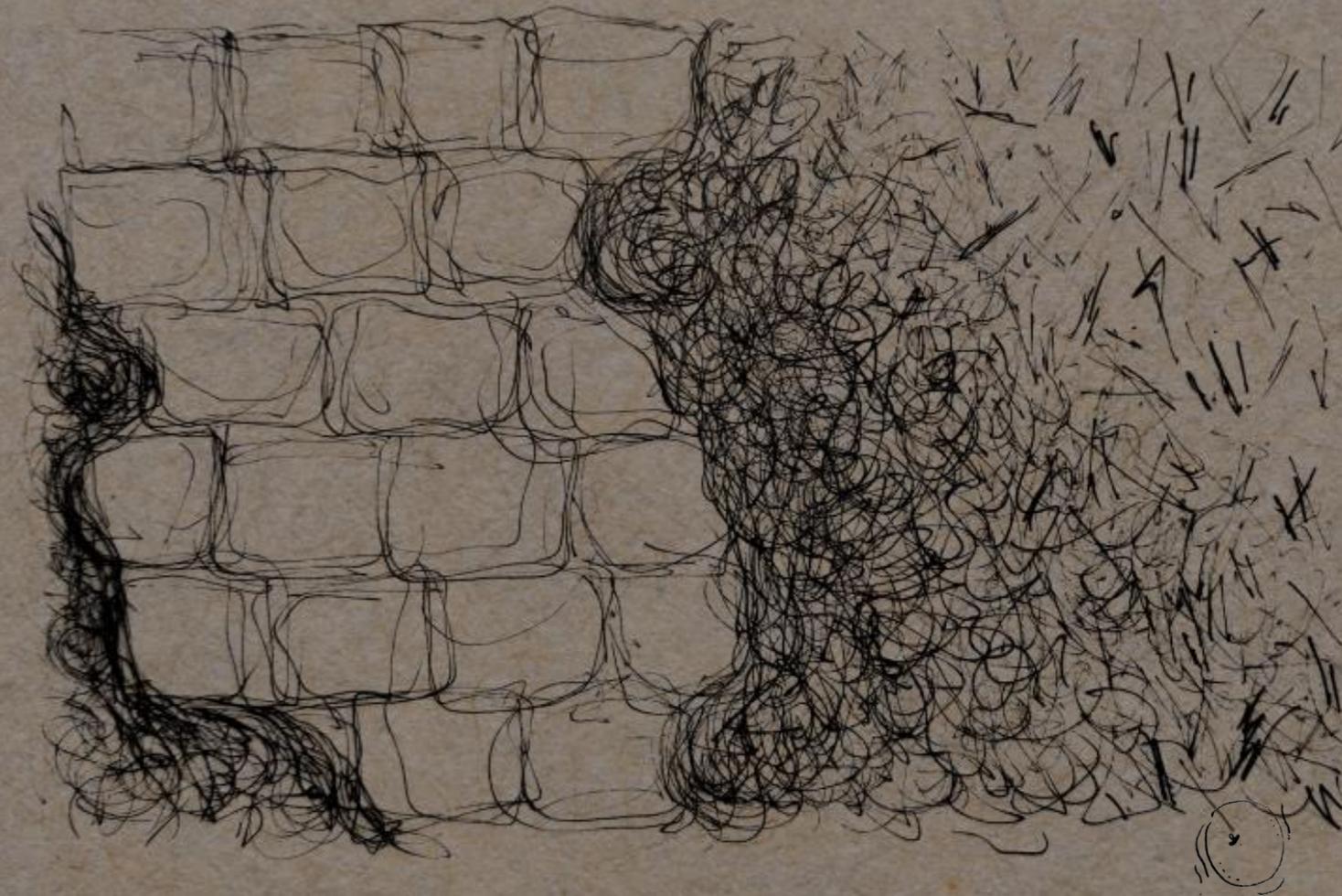
Elszigetel a külvilágtól vagy keretbe foglalja a kint látványát

Mit enged be a szobába, és mit hagy kiszűrődni?

Lehánytam az évtizedes szénát (...) Aztán nekiláttam a tapasztásnak. Láttam már tapasztást, régen, de soha nem csináltam. Amint megtettem az első mozdulatokat, s kenni kezdtem a tenyeremmel a finom, de idegen illatú sarat, a tenyerem csúszása alatt éreztem meg azt az ismeretlen kezét, amely ezt a szénapadlást évekkkel, évtizedekkel ezelőtt rendesen és szakszerűen fölsarazta. Miként egy őskori lelet. Csúszott a tenyerem a tenyerének negatívján. Tenyerem párnája tenyerének helyére illeszkedett. Libabőrös lettem e régvolt tenyérpárna érzékelésétől. Mentem utána. Előtte még a szomszédaimat faggattam, miként kell csinálni, de tőle tanultam meg, aki előttem csinálta. A tanulásnak ilyen mélységesen mély élményével még soha nem ajándékozott meg a sors. Boldog lettem tőle és elővigyázatos. Azon voltam, hogy úgy tegyem a dolgom, amiként ő is tenné. A tenyeremmel tettem eleget annak az útmutatásnak, mit a tenyerével adott, és ez lett a műveletről, s ezáltal az életről való tudásom.

(Nádas Péter: Évkönyv, Pécs, Jelenkor, 2000, 2. kiadás 93-97. o.)

Menj el a legelső emlékedhez, amit fel tudsz idézni. Maradj ott,
éld át egészében, újra. Hol vagy, hogy vagy? Vissza tudsz menni
térben is, vagy csak időben?

Menj el oda, ahol egész napokat játszottál. Játssz tovább és
játssz újat. Figyeld a játék határait és figyeld a belső világát.

Menj el a vízpartra, ami kedves neked. A lábadat körülfolyja a víz. Milyen a találkozás egy új közeggel, valamivel, ami nem a ruha és nem a levegő, körülvesz és túlnő rajtad? Játssz itt valamit!

Keresd meg azt, ahol otthon vagy. Miért ez az otthon? Lehetne-e máshol? Volt-e máshol?

Képzeld el, ami az otthontól legtávolabb van. És még itt is, ahol
oly kevés az ismerős és biztonságos, itt is játssz valamit!

Handwritten signature or mark in the bottom right corner.

Az emlékeid segítségével és tőlük elrugaszkodva nézz új kalandok után! Keresd meg spektrumod szélső pontjait: a legsötétebb, legfényesebb, legpuhább, legzavarosabb, legcsendesebb helyeket.

2
2
2
2
2

De nem csak a szélsőséges helyeken lehet kalandra bukkanni, a spektrum közepe épp olyan izgalmas és pont ez a lényeg...

Téren-időn túl, utóljára

a tiszta akadály.

A matatás,

veszkődés egy zsinórral,

korttyal,

falattal, mely lezúdul,

végigzúdul arcodon-arcomon.

Aztán az égi nap kerek

gyönyörúsége melegen,

váratlanul, megkésve, mozdulatlanúl.

De ez se végleges.

(Pilinszky János: De ez se)

VÉGE

helyett

